

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre . . . . . 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petitsor egyszeri hirdetése
 15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

**Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
 Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::**

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□**

«Jövő század regénye.»

A könyvkereskedők beszélnek, hogy a «Jövő század regénye» ma a legkeresettebb olvasmányok egyike. Még soha nem volt annyi olvasója, mint most. Azóta, hogy kitört a világháború, nem győznek annyi példányt vásárolni, amennyit a következő napon már el ne kapkodna tőlük a közönség.

Ebben a regényben csodálatos erővel szárnyal Jókai fantáziája. Megálmodta benne a modern hadviselés sok félelmetes romboló eszközét, melyet azóta mind életre hívott a háborzongató emberi leleményesség. Megálmodta a repülőgépet, a levegőben a felhők közt vívott szörnyű csatákat, melyek a regényekből időközben átjöttek az újságok riportcikkeibe és a költő képzeletéből a való élet mindennap ismétlődő eseményei közé.

A mi legnagyobb regényírónk képzelete fel tudott emelkedni a világűr magasságaiba, a csillagok és a bolygók közé is. De a világháború során elének került számok magasságáig még a Jókai merész fantáziája sem tudott elérni. Érdekes, hogy a «Jövő század regénye»-ben leírt nagy háború, amelyet Jókai gigantikus méretűnek gondolt el, mert hisz az orosz köztársaság *félmillió emberből álló hadsereget* indított útnak Árpád király országa ellen — ügyebár gyerekjáték a mostani világháború fegyveres erői mellett. Hát még ott, ahol pénzről van szó, mennyire elmarad Jókai fantáziája a negyven évvel későbbi idők valóságaitól, — attól, amit a gazdasági viszonyok fejlődése a háború financirozása körül produkált. *Háromszáz millió forint* aranyban, milyen rengeteg summa ez a «Jövő század regénye»-ben! Legtökéletesebben rendbe lehet vele hozni az egyik hadviselő állam pénzügyeit és bőven elegendő, hogy a legnagyobb jólét és gazdaság állapotába hozza vissza. Istenem, milyen nagyot fordult a világ azóta, hogy Jókai ezt a regényét megírta! *Húsz millió* ember áll ma fegyverben és a háborúban álló országoknak *naponként* belekerül *legalább kétszáz millió* koronába a hadviselés.

De hát ne csodálkozzunk ezen. Mert volt-e még olyan költői fantázia a világon, amely nem negyven évvel ezelőtt, hanem másfél évvel ezelőtt el tudta volna képzelni, hogy mi, a szegény Magyarország népe néhány hónapon belül négyezer-háromszáz millió koronát tudunk összehordani és felajánlani a háborút viselő államnak? Hogy mi, a koldusoknak kiáltott nép, akik évtizedeken keresztül szívdobogva házaltuk végig a Rotschildokat, meg a német nagybankokat, valahányszor rongyos pár száz millió koronára volt szükségünk, most hirtelen milliárdokat tudunk mozgósítani a magunk pénzéből. Akik még két évvel ezelőtt is Amerikába mentünk, hogy 125 millió korona állami kölcsönt hozhassunk haza, — mert akkor még az volt az irányító szempont, hogy minél messzebből kell jönni a kölcsönpénznek, különben mi itt összeroppanunk, tönkremegyünk, száz millió koronás állami kölcsönt ugyanis nem bír el a belföldi piac, — két esztendő leforgása után most negyedszer álltunk össze és megint csak a magunk erejéből, a nemzeti vagyonunkból és keresetünk-ből két milliárdot gyűjtöttünk össze a háborúba keveredett hazánk védelmére.

Most már megszoktuk a milliárdokkal való számolást, és ha ma elmélkedünk a világháború alatt elköltött milliárdokról, a fantáziánkat inkább az a kérdés foglalkoztatja: Mi mindent csinálhattunk volna békében azzal a rengeteg pénzzel, amennyibe a háború kerül! Hosszú évtizedeken a garasokkal való takarékoskodás jellemezte állami háztartásunkat. A háború előtt mindenestül nem volt több mint hat milliárd a magyar állam adóssága, Németországnak öt milliárd. És hogy spóroltunk a háború előtt! Ha akármilyen hasznos beruházásról, legfontosabb közcélokról volt is szó, ha kórházakat akartunk építeni vagy a rosszul fizetett köztisztviselők helyzetét akartuk fizetésemeléssel megjavítani, mindig az volt a válasz, hogy nincs pénz, takarékoskodni kell, nem szabad több adósságot csinálni.

A rendes polgári gondolkodás bizony

nem helyesli a nyakra-főre való adósságcsinálást, mely csak a jelenre gondol és nem néz a jövőbe, nem igyekszik azon, hogy a kölcsönbe vett pénzt vissza is fizesse. De hát, ha már benne vagyunk egy nagy háborúban és tudjuk azt, hogy az itt elköltött milliárdokat végre mégsem lehet a produktív kiadások kategóriájába sorozni; ha azt látjuk, hogy nő nap-nap után az állam adóssága és hogy mennyire háttérbe szorul ilyenkor a pénzügyminisztériumban a takarékoskognak régi polgári erénye: eresszük mi is tágabbra fantáziánkat és gondolkozzunk kicsit azon, mi történt volna, ha Magyarországon 1867 óta csupa olyan adósságcsináló ember ült volna a pénzügyminiszteri székekben, mint például Budapest főváros zseniális polgármestere?

Mi baj származott volna abból, ha ötven esztendő óta — mondjuk csak hatnyolc milliárd koronával több adósságot csinált volna a magyar állam, mint amennyit tényleg csinált és azt a hatnyolc milliárdot befektette volna különböző közcélú, jobban vagy kevésbé jól gyümölcsöző vállalkozásokba, esetleg mindenféle szubvenciókba? Kérdés, mi lett volna abból, ha a magyar államkincstár azért a kölcsönbe kapott hatnyolc millárdért vasutakat, csatornákat (Duna-Tisza csatorna), kórházakat, iskolákat épít, jobban fizeti a köztisztviselőket — szóval többet áldoz kulturális, közgazdasági és közegészségügyi célokra, mint ahogy tette, belemegy üzleti vállalkozásokba, pl. fejleszti az állami szénbányákat, nekifog a földgáz intenzív kihasználásához s nem vár külföldi vállalkozókra, hanem maga építet néhány nagy ipari telepet a földgázforrások körül?

Honnét vegyem Jókai fantáziáját, hogy fel tudjam itt sorolni, *mi minden hasznos dolgot lehetett volna és lehetne ma is Magyarországon csinálni hatnyolc milliárdból?* Szóval, ha ezt az adóssági többletet jól-rosszul befektetik az ország kulturális és gazdasági életének erősítésére szolgáló intézményekbe és vállalkozásokba, *semmi baj nem származott volna belőle, csak sok-sok jó.* Nem törtünk volna

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGÉK, CUKOR-
 KÁK □ □ LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

le az állami adósságok megnövekedett terheinek súlya alatt, mert nagyobb lett volna a gazdasági erőnk és teherviselési képességünk, — nem lett volna baj, hogy kamatszolgáltatás fejében néhány száz millióval több megy ki évente az országból, mert a kölcsönkapott milliárdok hozadékának javarésze és a mi ennél fontosabb, sőt döntő tényező: a tőke, a milliárdok itt maradtak volna az országban, és alkalmunk lett volna több hadikölcsönt adni az államnak, mint amennyit adhattunk.

Háború után az állami pénzügyeink irányításában is új korszak következik. Csakhogy végre megtanultunk milliárdokkal számolni és ennek nagyon messzeható konzekvenciái lesznek a háborút követő időkben. Annak a pénzügyminiszternek, aki bevezet bennünket a béke ígéretföldjére, a milliárdokkal való gazdálkodás külön törvényeit is jól kell ismernie.

Dr. Werther Henrik.

Gyámolítsátok őket!

Elmentek virágos csáköval, virágos jókedvvel; visszajöttek megtépve, a szenvedés elfojtott jajszával. Elmentek mint halálosztó daliák, szívükben, szemükben az erő diadalmas büszkeségével; visszajöttek mint eleven síremlékei az elvesztett épségnek, az elsiratott tetterőnek. Egyik a karját temette el, másik lábát vesztette, a harmadik szemvilágát áldozta fel... Ha ránézel, könny szökik szemedbe; ha szólsz hozzá, elakad a szavad... Töröld le a könnyed, erősítsd meg szíved, mert nekünk kell felvenni az ő gondjukat. Földje van — nem tudja megmívelni; családjá van — nem tudja gondját viselni. Jó emberek, akiknek épségben maradt az ereje és szeretetben gerjede a szíve — nektek kell rajtuk segíteni! Ők a nemzet rokkantjai, a hazaszeretet áldozatai, az ő sorsukat felkarolni hazafias kötelesség! Vannak és lesznek minden faluban, kijut az irgalmasság gyakorlásából minden szívnek a maga része. Szeressétek őket, gúnyos szóval ne illessétek! Tanítsátok meg gyermekeite-

ket az ő tiszteletükre! Beszédes emlékei ők egy vérzőnős kornak, mikor az élet értékeit: erőt, egészséget kellett áldozni a hazáért.

Az Országos Rokkantsági Hivatal mindent elkövet az ő istápolásukra. Akinek csak tudják, pótolni fogják elvesztett tagjait — műtagokkal. Megtanítják őket erejükhöz mért foglalkozásokra. Gondoskodik arról, hogy egészségük helyreállítása, közigazgatási és egyéb ügyeik elintézésében minden lehető megtörténjék. E magasztos misszió teljesítését vállalta magára a Sárosvárm. Központi Segélyező bizottság is, élén a megye áldozatkész főispánjával: Bujanovics Gyulával, aki 2140 sz. alatt kiadott körlevelével szólítja fel megyéje közigazgatási hatóságait, hogy kövessenek el mindent a rokkantak gyámolítása ügyében.

Gyámolítsátok őket valamennyien, hiszen talán valamennyiteknek van barátja, rokona, testvére, aki maholnap irgalmas szívek gyámolítására szorul! Ezért, óh ezért kell őket mindnyájunknak gyámolítanunk!

Kg.

SÁROS FÖLDJE 1914-1915.

címen már kikerült a sajtóból lapunk felelős szerkesztőjének, *Dvorták Győző*-nek tollából a sárosi orosz betörés története a vármegye etnografiai s topografiai ismertetésével — könyvalakban, egy térkép-melléklettel, amely az oroszok által megszállott községeket külön tünteti fel.

Ára 1 kor. 80 fill.,
vidékre küldve
1 kor. 90 fill.,
melybe a portó is
bele van számítva.

Kapható: Kósch Árpád papir- s írószerkereskedésében és a Stehr-féle könyvkereskedésben.

HIREK.

Porszem az úton.

Naplófejezet.

Kis, jelentéktelen esemény az egész. Csak egy oly lényegtelen, sápadt városkáról van itten szó, amilyennel már igen gyakran találkoztam a háború ideje alatt kint a csatamezők környékén. Nevét inkább elhallgatom.

... Az út, amelyen jöttünk, erősen kiéptített kőút volt. Sok nehéz ágyú jöhetett erre valamikor.

Előttünk kis városka feküdt. Fáradt, fásult volt és beteg. Olyan volt, mint a félig meghalt ember. A házak hosszú sorozata romokban hevert. Szinte hallottam azt a mély, haldokló hangot, mely a gránátok nyomán lángszerűen csapott fel a békés otthonokból, mikor egyszerre nagy, alaktalan anyag-kolosszussá lettek: semmivé.

Valami bántó érzés szorongatta a szívemet, melyet vissza kellett fojtanom, mert hiszen katona voltam. Ilyenkor az embernek hidegnek kell lennie, mint a szurony vasának és érzéketlennek, mint az útszelen heverő kőnek. Társaim legnagyobb részén szinte észrevettem ezt a bántó érzést: láttam rajtuk, hogy szerettek volna valamit eltitkolni, amit nem lehetett...

... Az utak félreismerhetetlenül eltorzultak voltak és kormosak, üszkösek Alig volt rajtuk nyoma az életnek. A füstszagot mindig éreztük. Itt-ott kőszabek szaladtak végig a romok között. Nem ugattak, hanem nesztelenül surrantak el, mint az árnyékok a szakadékok és törmelések között.

Akadtak ép házak is, de lakosokat alig lehetett bennük felfedezni. Itt lakni nemigen lehetett, legfeljebb csak ide temetkezni.

Sokáig nem tartózkodtunk itten: századunk tovább menetelt előre.

Mikor elhagytuk a sorscsapásoktól kifakult várost, még igen sokszor visszanéztünk. Mintha a hátunk mögött valaki kiabált volna. Pedig mindenütt csend volt. A mögöttünk tornyosodó falakra izzó nap sütött. Bágyadt fehér szín csillámlott végig rajtuk. Olyanok voltak egymásba folyva, mint a nagy sápadtravált arc; a fekete kitérő gerendák pedig, mint a kicserepesedett lázas száj, mely Niobe mélységes fájdalommal, mintha ezt kiáltozta volna lélektépően: «Várusz, add vissza légióimat!...» m-z.

Bujanovics Gyula főispánunk minden hétfőn d. e. 10-12 óra között fogad magánfeleket kihallgatáson.

Kitüntetések. A király *Hirschfeld* Miksát, a 67. gyalogezred hadnagyát az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért ezüst signum laudisszal tüntette ki.

Sorger János sóvári tanító, a 32-ik vadászalraj kadettje az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásáért a II. osztályú ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

TÁRCA.

Radványné Ruttkay Emma versei.

Félek.

Megéltem öreg gyermekéveket,
Tavasszal, pusztán letarolt mezőt.
Úgy félek, egyszer majd eltévedek.

Hol eddig jártam, nem volt ott virág,
A lelkem, szívem sokszor vérezett,
Tavasszal is csak pusztá volt az ág.

Verejtékgyöngyök lepték a rögöt,
Meddő robotban szállt reánk az est,
Könnyek halódtak a mosoly mögött.

Talán felpattan mégis majd a zár...
Járatlan, rózsával szegett utak
Fogadnak, lábam merre jár.

Kacagni fognak ott az emberek...
— És én közöttük idegen leszek.
Jaj, úgy félek, hogy majd eltévedek.

Várás.

Könnytől megszépült lelkemet
Kítárom én a jövődöknek, —
S mert eddig rajtam bús-keservesen
Csak átvonaglott ez az élet:

Hajhó! vitézül várandós napok,
Töletek én még valamit remélek.

Nem kellett a koldus-alázat,
Minden erőknél rombolója,
Emelt fővel mentem előre
A sebes sodrú, nyílt folyóra:
Nekem a harcos munka kell,
A mának sok kurjantó jója.

Sűrű bozótban, mohlepetten,
Tudom, hogy vár egy kacagó napom;
Lefoszlanak majd róla a ködök,
Megyek felé: — elérem, akarom!
És akkor egyszer ünnepet ülünk...
— Várj meg kacagó, napsütött napom!

Vágy.

Üzennek s hívnak engem a hegyek:
Pompába öltözötten vár a gyepe,
Ezernyi apró, halvány gyertyaszál
A fenyveserdőt mind belepte már
És csattog száz bokorban száz madár.

A lombok alján vár az ifjúság...
Emlékkel rakva minden zsenge ág,
Menjünk feledni márt és holnapot,
Menjünk feledni kint és bánatot,
Hogy megtiporva élek és vagyok.

Selymes, fehér nyírfák a csend ölén,
A kérgetekbe hányszor írtam én...
Szeretném újra látni a hegyet,
A lány hajlású, kiforrott nevet,
Szeretnék erre járni most — veled.

Én elveszett meséim.

Napok virradnak, gazdagok, merészek,
Dús csillogással indul útra lelkem,
Álmok csodája, nagy, nehéz valóság,
Pazarló asztalához vár ma engem.

Ma írni kell. Ma elmondom sokaknak,
Mi emberszívem katlanába' izzik;
Ma elhiszem, hogy jók az emberek
S a hívő lélek nem hiába bízik.

... Az órák szállnak, lim-lomos valóság
Fakóra koptat izmos célokat,
Nyűgös robotba halnak ifjú lángok,
Szelek sodornak rózsaszirmokat.

Dolgozni kell, kenyérré vár az asztal,
A gond, vergődés jönnek, mind enyéim...
Sóhajba roskadt, elszánt indulások,
Ó, én szépszárnnyú, elveszett meséim!

Kravjanszky Ede távozása. Városunk közönsége bizonytalansággal veszi tudomásul, hogy Kravjanszky Ede Ksod. vasúti főellenőr távozik körünkől. Az igazgatóság Saczára helyezte át főnöknek. Helyét a legközelebbi napokban foglalja el.

Pro patria. Grimm Rezső jogszigorló, a cs. és kir. 17. sz. tarackezred ezévi május 14-ikén az olasz harctéren hősi halált halt egyéves önkéntesének I. oszt. ezüst vitézségi éremmel történt, de immár csak emlékét díszítő kitüntetéséről meghatva veszünk tudomást. Az életében mindig eleven, játszi kedélyű, városunkban jól ismert fiatalember egyéniség-kepe a hősi vitézség aureolájával elevenedik meg most emlékezetünkben. Egy percre elszorul a szívünk. Mily kár, hogy érdekes és értékes egyéniségének pályája oly hamar tört ketté!... De a jelen nagyidők vérvivatara közepette a békés élet arasznyi és relativ mértékétől már nagyon elszokott felismerésünk azon felemelő s ezzel megnyugtatóbb ítéletet is nyújtja nekünk, hogy bár elmúlása korai volt, mégis ez volt a sorsnak számára kijelölt pályája, s ezt — szépen fejlett lelkéhez méltóan — a legnagyobb és legszentebb célok egyikének szolgálatában, a haza védelmében, férfias, sőt elismerést kiérdemelt hősiesség magatartással fejezte be. Ezzel emlékezetünkben törülhetetlenül szép piedesztálra emelkedett. Öreg szüleinek bús szívében most a büszkeség is kérhetne helyet!

Hősi halál. A harctérről vett tudósítás alapján részvételt közöljük, hogy Prekop Simon, a 9. honv. gy.-ezred e. é. önkéntes tizedese, az eperjesi kir. kath. főgimnáziumnak érettségét tett tanulója és Groholy Aladár, 9. honv. gy.-ezred. hadapródjelölt, az eperjesi kir. g. k. tanítóképző volt növendéke, okl. tanító az északi harctéren hősi halált haltak.

Vármegyei közgyűlés. Sárosvármegye törvényhatósági bizottsága július 31-ikén d. e. 10 órakor a vármegyeház nagy tanácstermében rendszeres évnegyedi közgyűlést tart.

Adomány. Kun Sándor 10 koronát adományozott az eperjesi vakok intézete javára.

A hadiárvának adtak: Lencz Pál 50 fill.-t, Ábrahámovics Ábrahám 50 fill.-t, özv. Havrilla Istvánné Tótsóvár 10 koronát, továbbá Ardó Alfréd — dr. Körtvélyessy Dezsőné koszorúmegváltása címén — 50 koronát. Félévi kamat: 11 korona 63 fillér.

A csélcsep pillangó.

Irta: Hegyaljai Kiss Géza.

Ha meg méltóztatnak engedni, elmondok önöknek egy mesét egy pillangóról, mely minduntalan virágról-virágra röppent; egyszer aztán egy bimbóra repült és nem volt kedve többé — más virág felé szállni. Minthogy azonban mesém megtörtént, legyen belőle — történet.

A hőse Zoli tiszteletes.

Méltóztassanak elképzelni egy kifogástalanul csinos fiatalembert, tiszta arcbőréen viruló piros rózsákkal. Vonásai szabályos metszéséhez összhangzón simul hozzá szabályosan nyesett, sűrű, sötétbarna bajusza. Csak a szemét nem tudom leírni, mert ne adj Isten egy olyan pillanatot kapni, amikor ez a sötét csillámú két szem nyugodtan tekint valahova. Mint a csapodárság örök tükre, hol ide villan, hol oda rebben. Most mintha az ajkad vonalának kísérelné a hajladozását, majd a szemöldököd ívén siklik végig, hogy a jövő pillanatban a szemed tükrén táncoljon, s ha szólsz, mintha a hangodat akarná elfogni, mintha látni akarna minden szót, úgy követi a szájszéled illegetődését. De bárhol érzed is magadon a tekintetét, melegség, derű, jókedv árad belőle a szívedbe, úgy hogy minden közöny átmelegszik iránta rokonszenvvé. Abból a ritka fajtaból való, mely egyszeri szóváltás után kedves ismerőssé válik.

Parlagi és Pintér Eperjesen. Rendkívüli szórakoztató előadásban lesz része Eperjes város közönségének augusztus 5. és 6-ikán, szombaton és vasárnapon. Ekkor mutatja be az ország egyik legsikerültebb háborús muzsikecsét Pintér és jeles kis gárdája, élén Parlagi Kornélia soubrette-primadonnával. A kitűnő szkeccs, melyet Budapesten az Apolló-mozgósínházban két héten át folyton zsúfolt házak előtt adtak, az ország első színházaiban, u. m. Kolozsváron, Debreczenben s másutt már harmadszori reprizét éli. Kassáról Eperjesre jön társulatával Pintér. A szkeccs egy népfelkelő családi háborúságot tárgyalja. Izgató jelenetek, hazafias drámai hangulat lüktet végig. A pompás szkeccs mellett elsőrangú kabaré fog menni, természetesen olyan, ami Pintér és kicsiny gárdájának országos hírnevéhez méltó. Bizvást zsúfolt házakra van kilátása az *Urania*-mozgósínháznak.

Székely Ferenc 67 gy.-ezredbeli hadapródjelöltet keresik szülei. Eltűnt 1914. szeptember 12-ikén Javorovnál. Értesítést kér Nagyváradra, Csengery-utca 15., Székely Sándor főszámvevő.

Jótekonyság. György Samu 8 kor. 20 fill. tanúdíjat a háborúban elesett s azok után visszamaradt árvának adományozta.

Tanítók özvegyei és árvái javára. A girálty áll. isk. tantestület a háborúban elesett tanítóink özvegyei és árvái alapja javára eszközölt gyűjtése eredményeképpen ezúttal 2 kor. 60 fill.-t küldött a kir. tanfelügyelőséghez; továbbá özv. Kubányi Lajosné hétházi áll. isk. igazg.-tanítónő a hadsereg részére szükséges szedercserjelevelek szállítása alkalmából felmerült költségeinek kiegyenlítése érdekében a vall.-és közokt. ü. minisztérium által kiutalt 2 kor. 02 fill.-t és a csalánszárak szállítási költségeiképpen kiutalt 3 kor. 34 fill.-t, összesen 5 kor. 36 fill.-t jótekonny célra ajánlotta fel, mely összeg a fentebb említett alaphoz csatolatik; ugyancsak Ferencz né Huszovszky Irén berzeviczei áll. el. isk. helyettes igazg.-tanítónő a csalánszárak szállítása alkalmából felmerült költségeiképpen kapott 3 kor. 20 fill.-t szintén a tanítók hadiárvaiként szánta. Az így befolyt pénzt, mindössze 11 kor. 16 fill.-t a tanfelügyelőség hivatalos jegyzékébe foglalta és egyidejűleg megfelelő további kezelés végett a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztőségéhez továbbította.

Hadirokkantak illetékei. A hadügyminiszter intézkedik a hadirokkantak illetékeiről. I. Amár felülvizsgált rokkantak megmaradnak a részükre megállapított ellátási illeték élvezetében, azonkívül elhelyezést, ételmelet és ruházatot természetben kap-

nak. Egyéb pénzbeli illetményre nincs igényük. A sebesülési pótdíjra vagy személyi pótdíjra vonatkozó igény azonban fennáll. 2. A még nem felülvizsgált rokkantak a rendfokozatszerű beteg-zsoldot megkapják. A nem katonai egészségügyi intézetben elhelyezettnek nem a beteg-zsold, hanem a teljes zsold jár. 3. Az utókezelés tekintetében a hadirokkantakra vonatkozó intézkedések a hadivakokra is érvényesek. A vakok intézetében elhelyezett hadivakok, ha már felülvizsgálták őket, az utókezelés alatt a rokkantsági nyugdíjat és a rendfokozatszerű teljes zsold jár nekik.

Tanítóink tevékenysége a hadikölcsön jegyzése körül. Lapunk múlt számában hosszabb közleményben ismertettük a vármegye tanítóinak a legutóbbi hadikölcsönjegyzés körül kifejtett tevékenységét, mely adatok kiegészítésképpen megemlíthetjük még, hogy Karaffa Sándor kötelepi g. kath. el. isk. tanító felszólítására a község lakossága 6000 kor.-t jegyzett a IV. hadikölcsönre. Pribulla János felsődorogi kath. el. isk. tanító a IV. hadikölcsönre gyűjtött összegét június 15-ikéig 3150 kor.-val szaporította s így az említett hadikölcsönre összesen 14,400 kor.-t szerzett, mely pénz az ottani postán lett befizetve. Nevezett tanítónak az I—IV. hadikölcsönre kerekén 29,000 kor.-t sikerült összehoznia. Zelény József alsószalóki r. kath. el. isk. tanító is kizárólag saját buzgálkodásával az I. hadikölcsönre 10,600 kor.-t, a II-ikre 24,100 kor.-t, a III-ikre 19,750 kor.-t és a IV-ikre 15,000 kor.-t gyűjtött, amely összeg együttvéve kitesz 69,450 koronát. A felsorolt számok tehát nyílt kelyet mutatják azon sikeres közreműködésnek, melyet hívó szózatra tanítóink a háborús költségek fedezésére szolgáló kölcsön nyújtása érdekében kifejtett. A községek falusi népe pedig beigazolta ezúttal is azt, hogy tanítómesterei felvilágosító szavaira szívesen hallgat, és készséggel siet szeretett hazája segítségére, hogy rendelkezésre álló összegeinek hadikölcsönként való nyújtásával is hazafias kötelességének eleget tegyen.

Buzásy Jánosné büne. Július 18-ikán tárgyalta az eperjesi királyi törvényszék mint büntetőbíróóság Buzásy Jánosné bűnügyét dr. Körtvélyessy Dezső tanácselnök vezetésével. Büne az volt, hogy Klein Ferencné tilos műtétet végzett, aki ennek következtében meghalt. Szavazóbírák Irányi Géza és Suhayda Vilmos voltak. A jegyzőkönyvet dr. Csátary János vezette.

Az a nyugtot nem ismerő elevenség, mely a szememogzásában tükröződik, az válik nyilvánvalóvá egész magatartásán. Olyan, mint egy higany-csepp, melyet a társasélet változó esélyei tartanak felemelve. Mintha ebben érezné az élet mivoltát, hogy itt érzések, indulatok, hangok, színek, alakok, események keverednek össze sohse pihenő izgékonyágban, szent rejtelmű csodaszerűségben. Őt ösztöne vitte e felséges elemvegyülés örök okozója — a női nem felé. Szerette a szemek csillogását, az ajkak illeszkedő mozgását, az arcok, a hajak színét: mindazt, ami vonzóvá teszi a nőt, anélkül, hogy számot tudott volna adni magának, melyiket szereti hát? Szerette a nőt magáért a nőért. Ezért kellett csélcsepnek lennie, mert nem hitte, hogy egy lányban tudja meglesni az életnek azt a megszentelő esszenciáját, melyet a női nem egészében egyénenként elosztódva nem győz eléggé imádni.

Ne méltóztassanak gyanúperbe fogni, hogy vissza akarok élni türelmükkel, egy oly ifjúról beszélve, aki szóra sem érdemes, mert olvadékony, állhatatlan természete miatt úgyse lesz belőle egyéb, mint muló hab az élet felszínén, mely nyomtalanul vész bele a semmiségbe.

Éppen most akarok beszámolni a fordulattal. Abban az alföldi városban, amelyben Zoli tiszteletes elismert szónoki erényekkel és a leg-

szélesebb körű népszerűséggel tölti be az egyik segédlelkészi állást, mintegy három hónap leforgása óta a következő hírek képeznek illetékes (hölgy-) körökben érthető szenzációt. Először: Zoli tiszteletes a Szliács doktorné által rendezett kirándulásról elmaradt, azzal az indokolással, hogy váratlan és «halaszthatatlan» ügyek intézése miatt el kell utaznia. Másodsor: Zoli tiszteletes megjelent ugyan a Zsujtay Tusiék vasárnap délutáni összejövetelén, de míg egyfelől elutazása körülményeit gyanús hallgatással mellőzte, másfelől aránylagos szűkszavúsága és szórakozottsága elkerülhette volna talán egy közönyös férfikompanya figyelmét, de nem egy csalhatatlan ösztönű lánytársaságét, melynek minden tagja féltékeny éberséggel veti latba, hogy melyiküknek csapja a szelet legárujobb módon Csélcsep Zoli. Harmadszor: A legközelebbi vasárnap Zoli tiszteletes a délelőtti istentiszteleten szokatlan hévvel fejtegette Mózes II. 18. alapján, hogy: Nem jó az embernek egyedül élni.

Ily előzmények egyenes folyományaként néhány hét múlva nyílt titok lett, hogy Zoli tiszteletes haza megy Gömörbe az édesapja mellé káplánnak, — nem mulasztva el magával vinni a szentesi tanítótestület legifjabb hölgytagját, akivel háromhavi ismeretség után meg is tartotta esküvőjét.

Az eset példátlan meglepetést keltett.

A vádat dr. Oravec Andor kir. ügyész képviselte. A vádlott védője dr. Müller Bertalan volt. A vád- és védőbeszéd megkérdezése után a törvényszék másfél évi börtönrre ítélte Buzásynét. Az ügyészség és a vádlott felebbet. A védő kérelmére a bíróság, tekintettel arra, hogy Buzásyné férje mint hadifogoly orosz fogságban van s három apró gyermeke betegen fekszik, Buzásynét az ítélet jogerőre emelkedéséig szabadlábra helyezte.

A sárosvármegyei hadiársvák alapja javára az eperjesi kir. tanfelügyelőség útján gyűjtött 30 koronához hozzájárultak: Lichtenstein Izidor Girált 10 kor., Friedmann Lajos Girált 5 kor., Händler Henrik Girált 5 kor., Sitányi Mária Kapivágás 10 kor. adománya és gyűjtése.

A Katonaotthon könyvtárának újabb Hauptmann Gusztávné úrnő 3 köt. könyvet s 25 füzet folyóiratot, Thinschmidt Tivadar 3 köt. könyvet, Blaskó Jenő 3-as honvéd-tűzér 19 köt. könyvet s a koll. tanítóképző-intézet 42 köt. könyvet adományozott; dr. Deák János azt a tízkoronást, melyet több mint egy év előtt az utcán talált s melyet a rendőrkapitányi hivatal rendelkezésére bocsátott, a Katonaotthonnak ajándékozta. Amidőn az említett adományokat ezúton is megköszöni a Katonaotthon elnöksége, egyúttal hálás köszönetet mond Károlyi Szilárd áll. ipariskolai igazgató úrnak az Otthonnak adományozott újsággyűjtőszekrényekért, valamint Berger Samu úrnak, ki nemcsak kihelyeztette az egyik szekrényt a kávéháznál, de szíves volt azt átfestetni s védő-bádofedéllel is ellátni.

Felvétel gazdasági tanítónőképzebe.

A közokt.-ü. miniszter a kecskeméti m. kir. gazdasági tanítónőképze-intézetben az 1916—17-ik tanév I. évfolyamába való felvételre f. évi július 31-iki lejáratú pályázatot hirdet. A tanfolyam október 1-jén kezdődik és két évre terjed. A hallgatók az intézetben laknak és ott teljes ellátásban részesülnek. Pályázhatnak 22-ik életévüket még be nem töltött oly hajadon tanítónők, akiknek legalább jeles elemi népisk. tanítónői oklevelük van. Ép, erős és egészséges szervezet annál is inkább megkívánatik, mert a gyakorlati és háztartási munkákban való részvétel alól felmentésnek helye nincs. A kérvényeket a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címezve azon tanítónőképze-intézet igazgatóságához kell

benyújtani, mely intézetnél folyamodó tanítónői oklevelét szerezte. Már működésben levő tanítónők kérvényüket a működésük helyére illetékes kir. tanfelügyelőséghez tartoznak benyújtani. Az egykoronás bélyeggel ellátott kérvényekhez a következő okmányokat kell csatolni, ú. m. keresztlevelet, tanítónői oklevelét s erős és egészséges szervezetről, valamint testi és szellemi épiségről szóló orvosi bizonyítványt. Az ingyenes helyre folyamodók részéről a szülők vagyoni állapotát és a kiskorú gyermekek számát feltüntetendő újabb keletű hiteles közszégi bizonyítvány is csatolandó.

Szedjünk kőrisbogarat! A magy. kir. honvédelmi minisztérium Hadsegélyző Hivatala (Budapest, V., Akadémia-utca 17.), karöltve a kultusz- és földművelésügyi minisztériummal, bizalommal fordul az ország összes művelt és hazafias buzgalomú polgárához, hogy július havában a kőrisfán, bodzán és orgonán található *kőrisbogarat*, mely hadi gyógyítócélokra szükséges, minél nagyobb mennyiségben gyűjteni szíveskedjék. E zöld színű, erősen szagos bogarat szedni a kora reggeli órákban lehet, mikor még meg van dermedve s nem tud röpködni. Ha a fákat erősen megrázzuk, a bogarak lehullanak s azokat vagy a földről vagy a leterített papírról vagy ponyvákrol kényelmesen felszedjük és széles szájú üvegekbe rakjuk, ebbe egy-két kanál benzint öntünk s az üveget bekötjük; a benti gőz hamar megöli. De szedhetjük jól záró bádofedénybe is, melyet forró vízbe állítunk, a hőség is hamar megöli. A bogarakat aztán széttergetjük s a napon vagy a padláson megszáradtjuk. A szárazat dobozba tesszük, hogy szét ne töredezzenek s így továbbítjuk a fenti címre. Kezünket mindig mossuk meg a kezelés után s ne nyúljunk előbb szemünkhöz, orrunkhoz és szánkhoz. — Amily fontos gyógyítócélok szolgál a kőrisbogár, épp oly fontos hadicélt mozdit elő az igénytelen *barack- és szilvamag* is. Ne dobjuk el tehát ezeket, hanem szárítsuk meg csonthéjukkal együtt szellős helyen, hogy meg ne penészedjenek. Mindegyiket külön kell gyűjteni és zsákokban vagy ládákban csomagolni; mindhármát szárazon s «gyógynövény» felirással postán, vagy ha nagy a küldemény, vasúton portómentesen feladni: Hadsegélyző Hivatal, Budapest, V., Akadémia utca 17. címre. Ezt a gyűjtést mindenki teljesítheti, többek összehajthatik kissebb mennyiségeiket. Különösen jó

szolgálatot teljesíthet az iskolák tanulóifjúsága különben is oly bőven kijutott szabad napjaiban. A kevés adja a sokat! A hazafias buzgalom és fegyelmzett akarat biztosítja a sikert! Eperjes, 1916. július 21. A. K.

A Katonaotthon szives tudomására hozza városunk adakozó közönségének, hogy a Berger-kávéház, illetve a Fekete Sas szálló előtt újsággyűjtő-szekrényeket helyezett el. A begyűlt olvasnivalókat a Katonaotthon vezetősége a harctérre továbbítja, olvasni vágyó katonáink szórakoztatására. Kérünk ezért ez alkalommal is mindenkit, aki csak teheti, legyen szives legalább hébe-korba egy-egy újságot vagy más olvasnivalót bedobni a gyűjtőszekrénybe! Egyúttal azonban jóakaró és éber védelmébe is ajánljuk az említett szekrényeket bennünket támogató közönségünknek s egyúttal a rendőrségnek is. Tesszük ezt különösen azért, mert sajnos, már eddig is megtörtént, hogy valaki megmagyarázhatatlan rosszakaratból leszakította a szekrényke bádofedélét, ami nemcsak a szekrénykének ártott, de a benne levő újságoknak is, t. i. azok ilyenformán megáztak s használhatatlanná váltak. Azokat pedig, akik már eddig is néhány *üres cigarettadobozt* dobta a szekrénykébe, legyen szabad arra kérnünk: felejtse az ezentűl legalább néhány cigarettát is a dobozban. Bizony-bizony jól fog az is esni az olvasnivaló mellé szegény küzdő katonáinknak! Végül azt, aki nagyobb mennyiségű olvasnivalót lenne kegyes Otthonunknak adományozni, arra kérjük, legyen szives azt bármely napon d. u. 6—8-ig a Katonaotthon helyiségébe (Kollégium központi épülete II., jobbra) elküldeni. Előre is hálás köszönetet mond a legcsekélyebb adományért is a *Katonaotthon elnöksége*.

NESTLÉ-FÉLE
GYERMEKLISZT
csecsemők
gyermek és lábadozó legjobban
tápláléka gyomor- és bélbetegségek után.
Mindenkor kapható.

Próbadozót és tanulságos orvosi könyvecskét a gyermeknevelésről teljesen díjtalanul küld a Nestlé-féle gyermekliszt társaság, Wien I., Biberstrasse 3/U.

Hirdessünk az Eperjesi Lapokban!

képzeld, mit tesz ez a nyughatatlan, hirtelen szerelmes? Felad egy táviratot a tanító címére (arra nem lett volna türelme, hogy levélbe ömlésze érzelmeit), így:

Magyarhon isteni szép Nemtője előtt személyes hódolatát óhajta nyilvánítani egy hazafias híve, a szentmiklósi segédlelkész.

A válasz ez volt:

Hazafias híve hódolatát kegyesen fogadja Magyarhon Nemtője. Üdvözlí a Nemtő—Mamája.

Zoli tiszteletes a legközelebbi vonattal robogott a Nemtő városa, otthona felé. A találkozás, mondhatom, a lehető legtermészetesebb volt. Semmi elfogódottság, semmi feszesség. A lány is, a mamája is, a fiatalember is boldogan érezték, hogy itt egy földfeletti hatalom keze játszott közre, hogy két egymásnak teremtett szívet összehozzon.

Egyéb mondanivalóm nincs is.

A tanítónő áthelyezését sikerült keresztülvinni. Zoli egyelőre mint segédlelkész működik az édesapja egyházánál. Nincs más dolga, mint vasárnaponként megindító predikációkat tartani a szeretet hatalmáról és háromszorosan fizetni vissza azt az ezeregy csókot, amit naponta jutalmul kap a feleségecskéjétől azért, hogy csélcscap pillangó életét felcserélte a turbékoló galambéval...

Ki hitte volna Csélcscap Zoliról, hogy ő, aki minden lány szívében emelkedő hőmérsékletet tudott előidézni, anélkül, hogy maga tülemelkedett volna az állandó hevültség rendes fokán, egyszerre annyira kifordult önmagából és egyéniségét átforgató erővel szeretett meg s tett élete sorsosává egy lányt, akit alig ismer?

Sokan sehogy se bírják ezt a hirtelen fordulatot megérteni. Én lelkiismeretes utánjárásal vizsgáltam meg az ügyet s a következőképpen batorokodom a magyarázatot megadni. — Itt egy ritka, de nem rendkívüli psycho-physikai jelenséggel állunk szemben. Zoli szívében a hőlyekkel való gyakori érintkezés oly fokozott hőmennyiséget halmozott fel, mely okvetlenül szerelmi lázzá emelkedett volna, ha melegét egyetlen egy hőforrásból kapja. Ha 1 lányban összpontosulva fedezte volna fel azt a szépséget, mely szívet igazán leköt, akkor ez az állapot régen bekövetkezett volna. Ő azonban legalább is 5 lányhoz vonzódott, anélkül, hogy egyik jobban le tudta volna kötni, mint a másik. Zoli szívébe tehát 5 különböző hőforrásból ömlött a melegség, de ugyanakkor — mint 5 biztosítószelenen — ugyanannyi felé áramlott szét. A napsugár a természetben szétszóródva csak hevít, de ha egy nagyító-lencse összefogja, akkor gyújt. Zoli is talált egy lányt — ez a gyújtópont — kinek lényében oly összhangzón gyűlt össze

mindaz a szépség és báj, amennyi szükséges volt ahhoz, hogy Zoli ízlésének a legteljesebb mértékben megfeleljen, hogy Zoli szíve első látásra lángra lobbant.

Annak a hirtelen lefolyású esemény-sorozatnak, mely e változást előidézte, egy igazán jelentéktelen kis epizód volt a megindítója. Zoli fürge szemé valamelyik lányos háznál — éppen Zsujtay Tusiéknál — felfedezett egy női csoportképet. Egy hazafias élőkép volt Szentes úrhölgyeiből összeremelve. Önként kínálkozó beszéd-téma elsorolni mindenik lány nevét és szerepét, melyet a város társadalmi életében és a férfi-szívek körében betölt. Tusi minderről pontos felvilágosítással látta el Zolit. Zolit látszólag — mondom: «látszólag» — nem érdekelte jobban a kép, mint amennyire a lányok általában érdekelték. Arra azonban jól vigyázott, hogy a főalaknak, aki Magyarhon Nemtőjét ábrázolta — el ne felejtse a nevét. Az volt a tanítónő. Felsőleges volt, az tény. Az a tudat, hogy ő most egy virágzó ország Génusza, mennyei fényvel ragyogta be az arcát; emellett pedig megtestesülése a legtermészetesebb bájnak, szendeségnek. Különösen az ajka csodálatraméltó. Finom hajlásain örök mosolyok boldog játéka tökrözteti a vonal-ritmus költészetének minden szépségnél igézetesebb szépségeit... Nem csoda, ha Zolit első látásra kiforgatta önmagából. És

... az iskolák tanulóifjúsága
... en kijutott szabad napjaiban.
... at! A hazafias buzgalom és
... biztosítja a sikert! Eperjes,
... Á. K.

... on szives tudomására hozza
... zönségének, hogy a Berger-
... ekete Sas szálló előtt újság-
... helyeztet el. A begyűlt
... atonaotthon vezetősége a
... olvasni vágyó katonáink
... rünk ezért ez alkalommal
... ak teheti, legyen szives leg-
... egy-egy újságot vagy más
... a gyűjtőszekrénybe! Egy-
... ró és éber védelmébe is
... szekrényeket bennünket
... nknek s egyúttal a rend-
... ezt különösen azért, mert
... megtörtént, hogy valaki
... rosszakaratból leszakította
... edelét, ami nemcsak a szek-
... a benne levő újságoknak
... nán megáztak s használ-
... okat pedig, akik már eddig
... tttadobost dobtak a szek-
... abad arra kérnünk: felejt-
... b néhány cigarettát is a
... ony jól fog az is esni az
... ény küzdő katonáinknak l
... mennyiségű olvasnivalót
... nknek adományozni, arra
... azt bármely napon d. u.
... n helyiségébe (Kollégium
... bbra) elküldeni. Előre is
... d a legcsekélyebb ado-
... tthon elnöksége.

TLÉ-FÉLE
GYERMEKLI SZT
... lábadozók legjobb
... és bélbetegségek után.
... kor kapható.
... rrosi könyvecskét a gyermeknevelés-
... Nestlé-féle gyermekliszt tár-
... I, Biberstrasse 3/U.

Eperjesi Lapokban!
... a nyughatatlan, hirtelen
... táviratot a tanító címére
... relme, hogy levélbe öm-
... ép Nemtője előtt szemé-
... nyilvánítani egy hazafias
... zentmiklósi segédlelkész.

... olatát kegyesen fogadja
... dvözli a Nemtő—Mamája.
... közelebbi vonattal robo-
... tthona felé. A találkozás,
... legtermészetesebb volt.
... mmi feszesség. A lány is,
... ber is boldogan érezték,
... i hatalom keze játszott
... násnak teremtett szívet

... m nincs is.
... ését sikerült keresztül-
... t segédlelkész működik
... Nincs más dolga, mint
... ó predikációkat tartani
... s háromszorosan fizetni
... kót, amit naponta jutal-
... éjétől azért, hogy csél-
... felcserélte a turbékoló

Alapítványok az eperjesi Kollégiumban. Az eperjesi Kollégium a múlt tanévben is értékes alapítványok birtokába jutott, és pedig: 1. *Draskóczy* Lajos theol. akad. tanár és neje szül. *Csatáry* Virginia 500 kor., — özv. *Csatáry* Zsigmondné 500 kor., összesen 1000 kor. ösztöndíj-alapítványt tettek a Kollégium főgimnáziumának javára. E két alapítvány *Draskóczy Lajoska-ösztöndíjalapítvány* néven fog kezeltetni. Megindító ez alapítvány keletkezésének története. 1914. december elején betört az orosz Sárosvármegyébe. Az orosz veszedelem elől a csakugyan veszélyben forgó Eperjes lakossága is menekült. A kis *Draskóczy Lajoskát* is elvitték szülei a Nagy-Alföldre, Makóra. Itt járványos betegségbe esett és, szeretteinek kimondhatatlan fájdalmára, meghalt. *A háború áldozatává lett* e kedves gyermek, akinek szép lelki fejlődéséhez tanárai a legszebb reményeket fűzték, szüleinek, nagyanyjának pedig személfénye, büszkesége volt. 2. Özv. *Boross* Zsigmondné végrendeletében 10,000 koronát hagyott családi alapítványképpen a Kollégiumra. A hitbuzgó evangélikus özevgy közeli rokonságban állott *Gerhard Béla* tanítóképző-intézeti tanár és *Pankúch János* sárosfalvi ny. ev. lelkész családjával. Érthető, hogy e környezetben nem felejtkezett meg ev. főiskolánkról.

A sárosvármegyei hadiársvák alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1916. július 18-ikáig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	10,171.20
Mathia Andre tarkói r.k. lelkész gyűjt:	
a) Pribula Mihály, Fazekasrét	20.—
b) Figura János, Tarkó	10.—
c) kisebb tételekben	157.56
Salamon Gyula lénártói r. kath. lelkész adománya 5 kor. és gyűjtése 25 kor.	30.—
Hudák Mihály szobosi g. kath. lelkész gyűjtése	15.59
Zima Andor puztamezői g. k. lelkész Péter s Pál-napi gyűjtése	14.—
Spillenber Barna girálti főszolgabíró gyűjtése útján: Lescsik Mihály, Sott János, Cserevnyák Andrásné, Gyula Mária és Novák Mihályné sós-füredi lakosok 10—10 kor.-val	50.—
Rusznák Pál lubóczyi lelkész adománya és gyűjtése	55.50
Mizsicskó Jenő vargonyi esperes gyűjt. Zahora János hankvágásai lelk. gyűjt. Petrassovits Miron szorocsányi g. k. lelkész gyűjtése: Kacs Már András 10 kor., a többi kisebb tétel	88.35
Csupák Rezső hámbori r. kath. lelkész gyűjtése hámbori és magasi híveitől	15.—
Csupák Rezső hámbori r. kath. lelkész útján: Magyar Mihály, Hámbor	60.—
Grofcsik István keczerpekléni r. kath. lelkész adománya	4.60
gyűjtése: Csák György, Bolyár	20.—
Egerer Mihály, Bolyár	20.—
híveinek adománya, Keczperpeklén	10.—
Czirbusz Lajos bertóti körjegyző útján: a bertóti m. kir. csendőrör	25.—
Magyar Elek nyirjesi lelkész adománya 5 kor. és gyűjtése 11 kor.	5.—
Mihály Jánosné, Pillerpeklén	16.—
György Samu nagyberlő, Vörösalma	2.—
Dr. Novák István eperjesi gör. kath. megv. püspök	100.—
Eperjesi gör. kath. káptalan	500.—
Kizák János eperjesi g. k. c. kanonok	300.—
Petrassovszky Leo eperjesi g. k. lelkész	30.—
Gerbery Sándor eperjesi g. kath. c. kanonok	10.—
Gojdics Method eperjesi g. kath. c. kanonok	30.—
Sárosbogyányi körjegyző útján: Matyik György, Boroszló	10.—
Rojkovich Tivadar litinyei lelkész és hívei június havi adománya	5.—
Csárszky József siroakai r. kath. lelkész gyűjtése	15.03
	18.90

Összesen: 11,858.73
A fennebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért — a hadiársvák nevében — hálás köszönetet mondok. Eperjes, 1916. július 18. Dr. *Máriássy Béla*, vm. árvasz. elnök.

Új tízkoronás bankjegyek. Az Osztrák-Magyar Bank július 24-ikén kezdi meg az új tízkoronás bankjegyek kiadását. Ezek az 1915. január 2-ikéről keltezett bankjegyek 150 mm. szélesek s 80 mm. magasak és egész terjedelmükben vízjeles (a vízjel római tízes szám, négyzet-alakú sötét rácszatban) papíron kettős nyomással készültek, az egyik oldalon magyar, a másik oldalon német szöveggel. A bankjegy két oldalának színe és rajza egymástól teljesen elütő. A tulajdonképeni jegykép mindkét oldalon a felületnek körülbelül a háromnegyed részét foglalja el, míg a fennmaradó, csak részben nyomással ellátott negyeden a vízjegy szabadon jelentkezik. A magyar szövegű oldalon úgy a jegykép rajza, valamint az alap is tarka. A jegynek legszélső bal negyede a magyar szent korona országainak díszitényvel övezett kékszíni címerét ábrázolja, fölötté jobbra és balra a 10-es szám áll és a címer alatti vignettán fehér színben, kék alapon az értékmegjelölés: tíz korona olvasható. A német szövegű oldalon a jegykép kék. Az értékmegjelölés nyolc különböző nemzetiségi nyelven olvasható az új bankjegyen.

Fedák
cipőkrém

1 ÜVEGTÉGELY
A LEGNAGYOBB
HÁZTARTÁSBAN
EGY
HÓNAPRA
ELEGENDŐ.
ÁRA
1 KORONA

CSALÁDI
Fedák
cipőkrém

EGY HÓNAPRA ELEGENDŐ

A hősök emlékére eszközölt gyűjtésünk félévi kamatja 158 kor. 02 fill. Eddigi gyűjtésünknek főösszege: 13,238 korona 06 fillér.

A vak katonáknak. Klauszer Kálmán főszolgabíró mint Roskoványi József töltészi körjegyző gyűjtését 82 kor. 70 fillért küldött be szerkesztőségünkbe a vak katonák részére.

Baleset. *Goliás* Géza kőfaragó a Tósvártól Sósgyűlvész felé vezető úton kőkereszt felállításán dolgozott. Csigan húzták fel a keresztet, amikor a kő a kötéltől kicsúszott s *Goliás* lábán zúzott sebet ejtetett. A sérülés nem súlyos.

TANÜGY.
Értesítők.

Az eperjesi ev. Kollégium Értesítője az 1915/16. tanévről. E napokban jelent meg az immár 250-éves jó hírnek örvendő eperjesi Kollégium múlt évi Értesítője *Szatórisz* Frigyes koll. igazgató gondos szerkesztésében. Az Értesítőt nagy érdeklődéssel olvastuk végig, mert ez az ősi főiskola a nagy világháború folyamán is hű maradt megszentelt hagyományaihoz: hűségesen teljesítette hazafias kötelességét a fenntartó testület, a tanári-kar és az ifjúság egyaránt. A fenntartó testület készségesen szolgálta a katonaság érdekeit, a tanári-kar a legnagyobb önzetlenséggel helyettesítette a hadbavonult tanárokat, tevékeny részt vett az összes háborús, társadalmi akciókban (hadsegélybizottságok, Vöröskereszt-egyesület stb.), az ifjúság egy része pedig ma is ott küzd hősiessé, bátran a különböző csatatereken. Sokan már hősi halált is

haltak, még többen megsebesültek, valamennyien szívesen, elszántan szenvednek hazájukért. A hadbavonuló ifjaktól megható ünnepélyek keretében vett búcsút az Alma Mater, a tanári-kar és a nagyközönség.

Az Értesítőből közöljük az alábbi fontosabb adatokat: A Kollégiumba beiratkozott összesen 710 tanuló, és pedig: a theológiára 44, a jogakadémiára 157, a főgimnáziumba 391, a tanítóképzőbe és a gyakorlóiskolába 118 növendék. A tanárok közül hadbavonult 11, a tanév folyamán besoroztatott 5, összesen 16; a Kollégium tanuló közül hadbavonult a főgimnáziumból 39, a tanítóképzőből 34, a jogakadémiából mintegy 50, összesen több mint 120 növendék, a theológusok közül négyen szolgáltak a Vöröskereszt-egyesület kórházában mint betegápolók.

A háború okozta drágaság enyhítésére a szegénysorsú tanulók megélhetésének megkönnyítésére mindent elkövetett a fenntartó testület és a tanári-kar. Ezt bizonyítja az az óriási összeg, amit ösztöndíjak, tandíjelengedések, konviktsi kedvezmények és egyéb segélyek címén kaptak a tanulók. És pedig: a theológián tandíjelengedések címén 1700 kor., a konviktsi elengedések 3920 kor., a theol. Otthon kedvezményei 3480 kor., ösztöndíjak 4623 kor., összesen tehát 13,725 kor.; a jogakadémián a tan- és tápdíjelengedések 3473 kor. 86 fill., segélyezés 428 kor., összesen 3901 kor. 86 fill.; a főgimnáziumban: tandíjelengedések 3360 kor., tápdíjelengedések 1195 kor., ösztöndíjak 2446 kor., segélyek az ifjúsági alapból 1182 kor. 38 fillér, összesen 5737 kor. 38 fill.; a tanítóképzőben segélyek és ösztöndíjak 7832 kor. 25 fill. Vagyis a Kollégium a múlt tanévben 31,194 kor. 49 fill. segélyt osztott ki tanulóik között. Ilyen óriási összeggel enyhítette a szegények nyomorát! Sok könnyet törölt le ezzel, sok álmatlan éjszakától mentette meg a aggódó, nélkülöző szegény szülőket.

Megemlíttük még, hogy a Kollégiumban dr. Deák János theol. tanár lelkes kezdeményezésére *Katonaotthon* létesült, ahol a városunkban megforduló sok-sok katona igazi otthont talált: olvastak, szórakoztak, sőt az analfabéták írni is megtanultak.

A Kollégium a múlt évben is megünnepelte kegyeletesen a hazafias ünnepeket: okt. 8-ikát és március 15-ikét, a közönség legmelegebb érdeklődése és részvétele mellett.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális közgazdasági kérdések.

Anglia vásárolta meg Norvégia egyévi halászatát. Pedig bizony-bizony mi is lassankint rákaptunk már az olcsó tengeri halra. Hiszen termel most már halat még a Hortobágy is s ha kell, szaporítjuk ezt mi végtelenig; de mégis csak jobb, ha készen kapjuk másunnan.

Kiviteli adók útján iparkodik mind több és több ország az idegenekre háritani kiadásai egy részét, megterhelve a másutt alig beszerezhető cikkeket. Svédország fával, Dél-Afrika a gyémánttal, Nyugat-Afrika a pálmaolajjal kísérli meg ugyanazt azt eljárást, amely a divatárúk kivitelének megadóztatásával Franciaországnak is az idegenektől hozta be az 1870—1871-iki háború ötmilliárdos hadisarcát. Csak mi vagyunk az a híres lovagias nemzet, amely nem hogy követné ezt a példát, vagy amit a gyógyszerek, festékárúk és vegyszerek 300—400 %-os megdrágításával Németország mutatott, hanem engedjük, hogy még a külföldre menő árúink árát is a kormány szabja meg. Pedig «quod uni justum alterni aequum», mondja a római-jog, ami jó magyarán azt jelenti, hogy «ha te úgy, én is úgy».

Drágul a cement a nagy háborús kereslet folytán. Pedig a mieink szépen meg is osztozkodtak már az osztrákokkal a fogyasztási területeken. Mieink foglalták le maguknak a Balkánt s keleti Galiciát; míg a nyugati Gácsország és Lengyelország az osztrákoké lett, ha el nem veszté még?! A nagy kereslet s a jó árak, előreláthatólag, még jó néhány cementgyár létesítésére vezethetnek; bőven van még ez a kincs szanaszét az országban. Telik belőle.

Árúforgalmunkat Szerbiával a belgrádi (nándorfehérvári) árúforgalmi központ látja el, annak közvetítését kell minden egyes esetben kikérni.

Aratási szabadság a hivatalos gépészeknek és fűtőknek az idén is kijár; de csak a cséplőgép-kezelőknek. A többi gépészt és fűtőt külön kell kikérni. A gőzekék és gépekék fűtői szintén föl vannak mentve; ahol ez nem történt meg, kisürgethetők.

Közel kétszáz millió korona betétje van a postatakarékpénztárunknak majdnem egy millió betevőtől. Kétszáz koronányi betét se jut tehát egy-egy betevőre. Mi se mutat szebben e számnál, hogy a postatakarékpénztár igazán azzá lett, aminek szánták: a kisemberek takarékpénztárává.

Száz milliárd évente ellenségeink hadikiadásai csak a szárazföldi seregeik után, a haditengerészet nélkül. Hát még a tenger fenekére süllyedt sok szép hajó mindenikének közel 100 milliónyi értéke; a szinte számíthatatlan milliókba került várak és erődítések rombadőlése! Borzalom csak elgondolni is, hogy honnan és hogyan fogják mindezt pótolni. Hát még a győztesnek fizetendő hadisarc!

Nem emelik az árát a szénnek az év végéig Németországban; se a vasét, se az acélét. Nem engedi a kormány, megtorlást helyezett kilátásba az államvasutakon minden visszaéléssel szemben. S minálunk? A vasút nem gátolja az áremelést, sőt maga is beáll az árdrágítók közé: emelni akarja megint a fuvardíjakat, mintha még nem sújtotta volna elég csapás a munkájuk után őket.

Testvéries osztozkodás végett járnak elnek most nálunk sűrűn az osztrák miniszterek. Persze, a természetünkön akarnak osztozni. Vajon cserébe mit hoznak nekünk? vagy mit lesznek képesek tőlük kiharcolni a mieink?!

Felelős szerkesztő: Kiadótulajdonosok:
Dvortsák Győző. Koós Ernő és Frigyes.

Kiadó
üzleti helyiség
szeptember 1-sejétől
Főutca 53.sz. házban.

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb napiárak mellett:

**gép-, henger- és autóolajat,
gépzsiradékot, kocsikenőcsöt**

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat szavatolt jó minőségben.

WEISS LIPÓT ÉS TÁRSA

disznózsír-, szalonna- és olajnyagkereskedők BUDAPEST, IX., Hentes-utca 17. Sürgöny-
cím: WEISSEFETT Budapest. Interurban-telefon: József 14-50.

HALTENBERGER BÉLA KASSA.

:: RUHAFESTŐ-, ::
VEGYTISZTÍTÓ- ÉS
GŐZMOSÓGYÁR.

■ ■
ÁTVÉTELI ÜZLET
EPERJESÉN FŐ-U.
23. SZÁM ALATT.

Amennyiben a gyár jelenleg
□ is teljes üzemben van, □

ruhák, egyenruhák, függönyök stb.

most is a rendes módon
festetnek és tisztítanak.

Gallér- és kezelőtisztítás
a szokott szép kivitelben.

Gyászesetben ruhák festése feketére.

A hazáért elesett hőseink emlékére

az élő harcosoknak legszebb ajándéka:
egy 36 × 55 cm. nagyságú színes velour,
imitált posztóból készült

élethű kép.

Ára 10 korona. Bármilyen kis és civil-
fénykép után is rendelhető.

Mauks K. üzletében, Eperjes, Szebeni-út 2.

Kisebb katonai csoportképek is kaphatók.

Alig használt Eszterházy-

kocsi

✦✦ és egy lengyel ✦✦

szekér

eladó. :: Cím a kiadóhivatalban.

TEXTIL

az új erőpapirspárga
a legerősebb spárga

kiválóan alkalmas
szőlőkötéshez,

zsákkötéshez

és minden máshoz.

Gyártja:

Magyar Textilipar r.-t.
RÓZSAHEGY-FONÓGYÁR.

FOGTECHNIKAI TEREM.

Fogsorokat és egyes foga-
kat, arany platina-koronát,
híd munkát rágásra ki-
fogástalanul használható,
művészies és izléses kivi-
telben készíték; valamint

foghúzás, fogtömés
legjutányosabban.

LEFKOVITS IGNÁC - KASSA Fő-utca 65.
:: I. emelet

vizsg. fogtechnikus, jó és szép mun-
káért a milleniumi országos kiállí-
táson kitüntetve.

Okleveles magyar

tanítót

vagy tanítónőt

keresek két fiának az elemi osztályokban
való oktatására. Perfekt németül és tótul is
beszélő, gyermekszerető intelligens egyének
pályázatát, igényeik megjelölésével kérem
□ *Pilisszántóra - Budapest közelében,* □
□ *dr. Jármy István orsz. képviselő címére.* □

Ugyancsak keresek perfekt németül és tótul
beszélő intelligensebb

14-15-éves gyereket
játsszótársul fiaimhoz.

Elektrotechnikai szakiskola

laboratoriummal és tan-
műhellyel összekötve.

Műszaki tanintézet az összes

elektrotechnika s gépépítészeti

részére mindazoknak, kik magukat
elektrotechnikusoknak (gyári hiva-
talanok stb.) elméletileg és gyakorla-
tilag (2 évfolyam alatt) kiképeztetni
akarják. :: :: :: :: **Előképzettség:**
4 középiskola vagy polgári iskola.

Az igazgatóság: Pozsony, Széchenyi-utca,
kivánatra prospektust, sorrendet stb. küld
és felvilágosítással szívesen szolgál.